

Міністерство освіти і науки України

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

**Програмові вимоги до державної атестації
Комплексний іспит з історії
для студентів спеціальності 032 «Історія та археологія»
2021–2022 навчальний рік**

З ІСТОРИЇ УКРАЇНИ

1. Первісний лад на території України. Трипільська культура в історичній долі українського народу.
2. Античні міста-держави Північного Причорномор'я і Криму.
3. Передумови утворення Давньоруської держави. Норманська теорія походження Русі.
4. Політична історія Русі IX–X ст. Хрещення Русі. Правова система держави.
5. Еволюція політичного устрою Київської Русі. Причини політичної децентралізації давньоруських земель.
6. Політичний розвиток Галицького князівства за династії Ростиславичів. Об'єднання Галицького і Волинського князівств. Роман Мстиславич.
7. Внутрішня і зовнішня політика Данила Галицького. Галицько-Волинське князівство в останній третині XIII – першій половині XIV ст.
8. Культура Київської Русі і Галицько-Волинської держави.
9. Українські землі у складі Великого князівства Литовського. Кревська унія 1385 р. та її наслідки.
10. Політичне і соціально-економічне становище українських земель у XV – першій половині XVI ст.
11. Розвиток фільваркового господарства і міст в Україні другої половини XV – першої половини XVII ст. Посилення закріпачення селян.
12. Соціально-економічні та політичні передумови виникнення українського козацтва. Запорізька Січ. Козацтво в боротьбі проти турецьких і татарських загарбників у XVI – першій половині XVII ст.
13. Люблінська унія 1569 р. та її наслідки в історії України.
14. Церковне життя в Україні в другій половині XVI – першій половині XVII ст.

- Брестська (Берестейська) церковна унія 1596 р. та її наслідки.
15. Козацько-селянські повстання кінця XVI – 30-х рр. XVII ст. та їх наслідки.
  16. Розвиток української культури в литовсько-польську добу.
  17. Українські землі напередодні Національно-визвольної війни середини XVII ст.
Причини і характер війни. Гетьман Б. Хмельницький.
  18. Початковий етап Визвольної війни українського народу середини XVII ст.
Перші перемоги козацько-селянських військ 1648 р. Визвольний похід Б. Хмельницького на західноукраїнські землі.
  19. Військові дії в Україні 1649–1653 рр. Формування Української гетьманської держави середини XVII ст.: адміністративно-територіальний устрій, органи влади, створення армії.
  20. Українсько-російські відносини в ході Національно-визвольної війни середини XVII ст. Переяславський договір 1654 р. Віленське перемир'я 1656 р.
  21. Внутрішня і зовнішня політика І. Виговського. Гадяцький договір. Московсько-українська війна 1658–1659 рр.
  22. Доба Руїни в Україні: причини, характер, наслідки. Боротьба козацько-старшинських угруповань за владу (кінець 50-х – середина 70-х рр. XVII ст.)
  23. Програма державного будівництва гетьмана П. Дорошенка та його роль в історії української державності XVII ст.
  24. Андрусівське перемир'я та “Трактат про вічний мир”: зміст, характер і значення в історії України.
  25. Гетьман України І. Мазепа: особливості внутрішньої і зовнішньої політики.
  26. Гетьман П. Орлик та його Конституція. Обмеження політичної автономії Гетьманщини в 1710–1720-х рр.
  27. Гетьманування Д. Апостола. Правління гетьманського уряду (1734–1750 рр.) та наслідки його діяльності в історії України.
  28. Народні-визвольні рухи в Україні в першій половині XVIII ст. (гайдамаччина, опришківство). Коліївщина.
  29. Діяльність гетьмана К. Розумовського. Остаточна ліквідація царизмом автономії Гетьманщини: причини, особливості, наслідки.
  30. Остаточна ліквідація Запорозької Січі. Запорізькі козаки на нових землях у

кінці XVIII – XIX ст.

31. Поділи Речі Посполитої в другій половині XVIII ст. та їх значення для історичного розвитку українських земель.
32. Колонізація російським царизмом Південної (Степової) України в другій половині XVIII ст.
33. Адміністративно-територіальний устрій українських земель у XIX – на початку XX ст.
34. Сутність українського національного відродження (модерного націотворення) XIX – початку XX ст., його ідейні передумови і загальна періодизація.
35. Українське питання в політиці російського царизму. Антиукраїнські заходи в другій половині XIX ст. (Валуєвський циркуляр, Емський указ).
36. Розвиток українського народознавства на Наддніпрянській Україні (кінець XVIII – 40-і рр. XIX ст.).
37. Перша хвиля українського національного відродження на західноукраїнських землях наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст. “Руська трійця”.
38. Масонські ложі, декабристський і польський визвольний рухи на підросійській Україні в першій половині XIX ст.
39. Кирило-Мефодіївське братство – перша українська таємна політична організація. Т. Шевченко.
40. Галичина в період Європейської демократичної революції (“весни народів”) 1848–1849 рр.
41. Ліквідація кріпацтва і буржуазні реформи 1860–1870-х рр. на Наддніпрянській Україні. Промисловий переворот і становлення капіталізму на українських землях в останній третині XIX ст.
42. Сільське господарство Наддніпрянщини в другій половині XIX – на початку XX ст. Зростання населення та зміни в його соціальній і національній структурі.
43. Соціально-економічний розвиток західноукраїнських земель у другій половині XIX – на початку XX ст.
44. Український національний (громадівський) рух на Наддніпрянській Україні в кінці 50–80-х рр. XIX ст. «Старі» і «молоді» громади. М. Драгоманов.

45. Демократизація суспільного устрою в Габсбурзькій монархії 1860–1870-х рр. та їх вплив на західноукраїнський національний рух. Народовці (українофіли), русофіли (москвофіли) та соціалісти-радикали в національному русі Галичини останньої третини XIX ст.
46. “Нова ера” – каталізатор політизації українського національного руху в першій половині 1890-х рр. Кристалізація ідеї політичної самостійності України та оформлення партійно-політичної системи українського суспільства в Галичині в другій половині 90-х рр. XIX – на початку XX ст.
47. Активізація українського національного руху на Наддніпрянській Україні в 90-х рр. XIX – на початку XX ст. “Братство тарасівців”. Загальна українська організація.
48. Утворення і діяльність перших українських політичних партій на Наддніпрянській Україні на початку XX ст.
49. Наддніпрянська Україна в період Першої російської революції 1905–1907 рр.
50. Україна напередодні Першої світової війни (1907–1914 рр.). Столипінська політична реакція.
51. Український національно-визвольний рух на західноукраїнських землях у 1900–1914 рр.
52. Україна в Першій світовій війні. Український національний рух у роки війни.
53. Початок національно-державного відродження України. Утворення і діяльність Центральної Ради. I та II Універсали.
54. Проголошення Української Народної Республіки. III та IV Універсали Центральної Ради. Війна радянської Росії проти УНР.
55. Гетьманський переворот. Внутрішня і зовнішня політика уряду гетьмана П. Скоропадського.
56. Діяльність Директорії УНР. Акт злуки. Війна радянської Росії проти УНР.
57. Західно-Українська Народна Республіка. Польсько-українська війна (листопад 1918 р. – середина 1919 р.).
58. Більшовицький і денікінський режими в Україні в 1919 р. Червоний та білий терор.
59. Варшавський договір 1920 р. Наступ польсько-українських військ проти

- більшовиків в Україні та його провал. Ризький мирний договір 1921 р.
60. Утворення СРСР і статус України в ньому. Нова економічна політика більшовиків на Україні в 1920-х рр.
61. Політика українізації на радянській Україні, її здобутки і втрати. “Розстріляне відродження”.
62. «Великий перелом»: більшовицька політика форсованої індустрії і насильницької колективізації на Україні в кінці 1920-х – у 1930-х рр. Голодомор 1932–1933 рр.
63. Утвердження сталінського партійно-тоталітарного режиму на радянській Україні в 1930-х рр. Масовий терор.
64. Політичне і соціально-економічне становище західноукраїнських земель у складі Другої Речі Посполитої, Північної Буковини і Чехословаччини в 1920–1930-і рр.
65. Початок Другої світової війни. Приєднання Західної України і Буковини до складу УРСР. Радянізація і встановлення партійно-тоталітарного режиму на західноукраїнських землях (1939–1941 рр.).
66. Початок німецько-радянської війни. Оборонні бої в Україні 1941–1942 рр. Нацистський окупаційний режим.
67. Наступальні операції радянських військ у 1943–1944 рр. в Україні. Звільнення України від нацистів. Приєднання Закарпаття до Української РСР.
68. Утворення Української повстанської армії. Збройна боротьба ОУН і УПА проти німецьких фашистів і сталінського тоталітаризму.
69. Україна в останні роки сталінського керівництва (1945–1953 рр.): післявоєнна відбудова, посилення репресій. “Ждановщина”.
70. Лібералізація суспільно-політичного життя на радянській Україні в 1953–1964 рр. Хрущовська «відлига».
71. Загострення політико-ідеологічної кризи радянського режиму в 1964–1985 рр. Проблеми промислового та аграрного розвитку.
72. Посилення українського визвольного руху в 1964–1985 рр. Шістдесятники. Українська гельсінська спілка.
73. Горбачовська «перебудова» в СРСР. Демократизація суспільства. Реформа

політичної системи і стан економіки України в 1985–1991 рр.

74. Національно-культурне відродження і формування багатопартійності в Україні у 80-х – на початку 90-х рр. ХХ ст. Проголошення незалежності України.
75. Політичне, соціально-економічне і культурно-духовне життя в Україні у 1991–1994 рр. Зовнішньополітична доктрина держави.
76. Україна в період президентства Л.Кучми в 1994–2004 рр. Внутрішня і зовнішня політика держави.
77. Особливості суспільно-політичного та економічного життя України в 2005–2014 рр.
78. «Європейська революція» (листопад 2013 – лютий 2014 рр.): причини, хід і наслідки. Анексія Криму. Формування ДНР і ЛНР.
79. Україна за часів президентства П. Порошенка (2014–2019 рр.): внутрішня і зовнішня політика.
80. Президентство В. Зеленського. Російська збройна та ідеологічна агресія на сході України. Мінські домовленості та їх виконання. Міжнародна реакція.

Затверджено на засіданні кафедри, протокол № 7 від 26 грудня 2019 р.

Завідувач кафедри історії України

і методики викладання історії _____ проф. Райківський І.Я.

Програмові вимоги з всесвітньої історії

З НОВОЇ ІСТОРІЇ КРАЇН ЄВРОПИ І АМЕРИКИ

1. Утворення дуалістичної Австро-Угорської імперії. Конституційна реформа 1867 р. Національне питання в Австро-Угорській імперії у 1867–1914 рр.
2. Соціально-економічний та політичний розвиток Великобританії в кінці ХІХ – на початку ХХ ст.
3. Причини та початок Першої світової війни. Хід військових дій в 1914 р.
4. Поразка Німеччини та її союзників. Завершення і основні підсумки Першої світової війни.

З НОВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ КРАЇН ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ І АМЕРИКИ (1918–2020 рр.)

1. Німецька революція 1918–1919 рр., її демократичні завоювання.
2. Націонал-соціалістська диктатура в Німеччині: ліквідація ладу парламентської демократії, принцип фюрерства, тоталітарно-фашистська модель державного регулювання (1933 – 1939 рр.).
3. Фашистська диктатура в Італії: внутрішня і зовнішня політика (1922–1939 рр.).

4. “Новий курс” Ф.Д.Рузвельта в США як класичний зразок ліберально-реформістського варіанту державного регулювання економіки (1933–1938 рр.).
5. Передвоєнна міжнародно-політична криза в Європі 1938–1939 рр.
6. Створення антигітлерівської коаліції в роки Другої світової війни.
7. Кримська (Ялтинська) та Берлінська (Потсдамська) конференції. Підсумки війни в Європі.
8. Проблеми економічного, суспільно-політичного розвитку Німеччини після закінчення Другої світової війни. Розкол Німеччини, утворення двох держав на німецькій землі: ФРН і НДР (1945–1949 рр.).
9. «Економічне диво» у ФРН і його причини (50-ті рр. ХХ ст.). Доктрина «соціального ринкового господарства».
10. Канцлерство Г.Коля (1982–1998 рр.). Об'єднання Німеччини (1990 р.).
11. Консервативні основи економічної і соціальної політики уряду республіканця Р.Рейгана (1981–1988 рр.).
12. Внутрішня і зовнішня політика адміністрації президента Б.Клінтона (1993–2000 рр.).
13. Консервативний кабінет М.Тетчер. «Тетчеризм». Теоретичні основи соціально-економічної стратегії консерваторів (монетаризм). Зовнішня політика (1979–1990 рр.)
14. Канцлерство А. Меркель.
15. IV Республіка у Франції (1946–1958 рр.).
16. Президентство Шарля де Голля (1958–1968 рр.) Посилення ролі держави в економіці і соціальній сфері. Референдум 27 квітня 1969 р.
17. Франція в умовах сучасних інтеграційних світових процесів.
18. Канада 60–90-х рр. ХХ – поч. ХХІ ст. Національне питання.
19. Міжнародні відносини у другій половині 80-х рр. ХХ ст. Закінчення «холодної війни».
20. Геополітичне лідерство США початку ХХІ ст.: передумови, основні чинники, перспективи.
21. Великобританія в умовах центробіжних тенденцій сучасного світу: роль в НАТО, євроінтеграція, брекзіт.

З ІСТОРІЇ ЗАРУБІЖНИХ СЛОВ'ЯН І КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ

1. Утворення незалежної Польської Республіки. Друга Річ Посполита в період між Першою і Другою світовими війнами.
2. Польща в роки Другої світової війни.
3. Польща у 90-ті рр. ХХ ст. Сучасне становище Республіки Польща.
4. Утворення Чехословацької Республіки, її внутрішнє і зовнішнє становище між Першою і Другою світовими війнами.
5. Чехословаччина у 1945–1969 рр. Зростання опору радянській моделі соціалізму. “Працька весна” та її наслідки.
6. Режим “нормалізації” 1969 – 1980-х років в Чехословаччині. “Оксамитова революція” та початок трансформації суспільства.
7. Розпад Югославської Федерації. Міжетнічна війна (80–90-ті рр. ХХ ст.). Утворення нових держав на Балканах. (поч. ХХІ ст.).
8. Громадянська війна в Росії (1917–1920 рр.): причини, особливості та наслідки.

Криза політики “воєнного комунізму”.

9. Індустріалізація, насильницька колективізація сільського господарства, посилення тоталітаризму та особистої влади Сталіна в СРСР у 30-ті роки ХХ ст.
10. Радянський Союз у роки Другої світової війни. Воєнні поразки і вирішальні перемоги СРСР у війні проти нацистської Німеччини та мілітаристської Японії.
11. Особливості соціально-економічного і політичного розвитку СРСР у 1945–1980-х рр. Провал спроб реформувати радянське суспільство.
12. Росія в посткомуністичний період. Перехід до демократизації та ринкових відносин. Загострення міжнаціональних взаємин та зовнішня політика.
13. Білорусь у добу незалежності, її соціально-економічний, політичний розвиток та зовнішня політика.
14. Румунія між світовими війнами. Внутрішнє становище. Зовнішня політика.
15. Встановлення комуністичного режиму в Угорщині. Народно-демократична революція 1956 р. «Кадаровська модель» соціалізму.
16. Авторитарний режим Н. Чаушеску в Румунії та його крах.

З НОВОЇ ТА НОВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ КРАЇН АЗІЇ І АФРИКИ

1. Синьхайська революція 1911–1913 рр. в Китаї.
2. Піднесення національно-визвольного руху в Туреччині після Першої світової війни. Національно-буржуазна революція (1918–1923 рр.). Ідеологія кемалізму.
3. Національно-визвольна боротьба народів Індії після завершення Першої світової війни (1918–середина 20-х рр.). М.Ганді й гандизм.
4. Китай у 1927–1937 рр.: соціально-економічний і політичний розвиток, взаємовідносини між Гоміньданом і КПК.
5. Японія в роки Другої світової війни.
6. Розпад колоніальної системи в Африці після Другої світової війни: етапи, значення, наслідки. Обрання африканськими державами шляхів незалежного розвитку.
7. Крах режиму апартеїду в Південно-Африканській Республіці (друга половина 80-х – середина 90-х рр. ХХ ст.)
8. Близькосхідна криза: причини, сутність, сучасний стан.
9. “Біла революція” в Ірані. (60–70-ті рр. ХХ ст.), її зміст і наслідки. Криза шахського режиму і визрівання передумов антимонархічної революції.
10. Антимонархічна революція 1979 р. в Ірані.
11. Квітневі події 1978 р. в Афганістані, їх зміст, наслідки, сучасні оцінки. Громадянська війна в Афганістані і втручання СРСР (1979–1989 рр.).
12. КНР в умовах здійснення соціально-економічних реформ і політики модернізації (1978 – поч. ХХІ ст.).

Затверджено

на засіданні кафедри всесвітньої історії
протокол № 5 від 26 грудня 2019 р.

Зав. кафедри

проф. Жерноклеєв О.С.